

Держави Середземномор'я в Середні віки

Всесвітня історія, 7 клас, тема 19, Хорькова Л.В.,
КЗШ № 114

ІТАЛІЙСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ РЕСПУБЛІКИ

- * В Італії не було сильної королівської влади.
- * За Північну Італію конкурували папи та німецькі імператори.
- * У центральній Італії існувала Папська держава, яка претендувала на роль лідера, а на півдні — весь час хазяйнували загарбники.
- * В Італії ніколи не згасали традиції міської культури, тож за першої тут відродилися ремесла й торгівля.
- * Найбільшими містами були Венеція, Генуя, Флоренція, Болонья.
- * Заснована в V ст. Венеція була одним із найбільших торговельних міст-держав Італії (дожі та традиції).

Міста – порти - республіки

- * У Чорному морі панувала **Генуя**, купці якої зводили нові і захоплювали вже існуючі торговельні порти — Кафу (нині Феодосія), Солдайя (Судак), Чембало (Балаклава).
- * Найбагатшим було місто Флоренція (у перекладі — «квіту ча»), яка також славилася своїми ремеслами. Місто було відоме в Європі як центр лихварських і банківських операцій. Визнаною валютою став флорин, названий на честь Флоренції.
- * Значна частина італійських міст в X I-X II ст. перетворилися на республіки — самоуправні комуни, очолювані консулами (радниками).

Зміна республік монархіями

- * У Флоренції були прийняті закони «Встановлення справедливості», що закріплювали права городян. У Венеції та Генуї влада належала дожу. Виборче право мали тільки заможні верстви.
- * Поступово міста-держави розрослися, і комуни вже не могли управляти ними, забезпечувати стабільну політичну обстановку. Наприкінці XIV — на початку XV ст. республіканський устрій змінився монархічним.

МУСУЛЬМАНСЬКА ІСПАНІЯ

- * На початку VIII ст. арабські війська захопили майже всю Іспанію, за винятком гірських північних районів Піренеїв.
- * На завойованих землях араби, яких європейці назвали маври, утворили нову державу — Кордовський халіфат.
- * Столиця арабської Іспанії — Кордова стала одним із найбільших і найкрасивіших міст середньовічної Європи.
- * Тут мешкало майже півмільйона жителів, височіло багато палаців і мечетей.
- * У всьому світі славилися виготовлений на Піренеях скляний посуд, вироби з дорогоцінних металів, шкіри, шовкових і вовняних тканин.

Заняття арабів

- * Араби вдосконалили знаряддя праці та розширили зрошувальні канали.
- * Це сприяло піднесенню землеробства, жителі вирощували фінікову пальму, гранатове дерево і шовковицю, рис, бавовну, цукрову тростину, апельсини й лимони.
- * Іспанці запозичили секрет китайського паперового виробництва та чимало ремісничих навичок.
- * Будівлі, вражають красою й оригінальністю оздоблення. Цей стиль архітектури дістав назву **мавританського**, (велика кількість арок і куполів, витончена настінна різьба й вишуканий орнамент).

Співіснування трьох релігій

- * Спочатку в мавританській Іспанії доволі мирно співіснували християни, мусульмани та іудеї. Проте з часом релігійна поміркованість змінилася примусовим наверненням населення до ісламу.
- * Водночас вісім століть поспіль на Піренейському півострові взаємодіяли різні цивілізації — християнська, арабомусульманська та іудейська.

РЕКОНКІСТА

- * Підкорені жителі Піренейського півострова не хотіли жити під чужою владою. Тому одразу після завоювання маврами Іспанії, у 718 р., починається **Реконкіста** — священна війна християн проти мусульман.
- * Боротьбу за звільнення Піренейського півострова, освячену папою римським, вели всі верстви християнського населення:
- * Феодали здобували нові титули, посади та землі.
- * Селяни отримували ділянки землі й особисту свободу.
- * А міста домагалися самоврядування.

Поява християнських держав

- * На відвойованих у маврів територіях поступово виникли християнські держави — королівства Кастилія , Наварра, Арагон та інші.
- * Хоча між ними велася жорстка боротьба за території та лідерство, іспанці завжди об'єднувались у боротьбі проти маврів.
- * Реконкіста не була періодом суцільних військових дій. Періоди битв змінювалися мирним співіснуванням християн і мусульман.
- * Наприкінці XIII ст. в арабів залишилась одна область на півдні Піренейського півострова — Гранадський емірат, якому протистояли чотири християнські держави: Наварра, Португалія, Кастилія та Арагон.

740 Ов'єдо

740 Байонна

740 Тулуза

740 Нарбон

740 Марсель

Ла-Корунья

Астурія

Леон

Бургос

Памплонна

Андоorra

Перпіньян

Сантьяго-де-Компостела

Брага

Гімарайнш

Опорто

Вальядолід

Сарагоса

Тортоза

Барселона

Таррагона

1035 Коїмбра

Саламанка

Мадрид

1035 Лісабон

Алькантара

Толедо

1210 Валенсія

1210 Таррагона

Балеарські острови

Пальма

1210 Бадахос

Калатрава

Лас-Навас-де-Толоса

1212 Мурсія

1212 Кордова

Хаен

1212 Гранада

1212 Альмерія

1266 Картагена

1266 Малага

1266 Альмерія

1266 Гібралтар

1266 Сеута

Галісія

КАСТИЛІЯ

АРАГОН

КАТАЛОНІЯ

НАВАРРА

ЛА-МАНЧА

АНДАЛУЗІЯ

Гвадіана

Гвадалквівір

Гібралтарська протока

УТВОРЕННЯ ІСПАНСЬКОГО КОРОЛІВСТВА

- * У період Реконквісти Іспанія була роздробленою державою, тому треба було об'єднати країну, встановити панування католицизму та вигнати арабів з Піренейського півострова.
- * У ході Реконквісти ці завдання були успішно вирішені.
- * У Кастилії й Арагоні, які поступово об'єднували навколо себе іспанські держави, склалися станово-представницькі монархії.
- * Уперше король скликав раду з феодалів, городян і духовенства в Кастилії ще в 1188 р. - так виник представницький орган — **кортеси**, які затверджували нові податки, брали участь у виданні законів.

КАТОЛИЦЬКЕ ПОДРУЖЖЯ ІЗАБЕЛЛЬ ТА ФЕРНАНДО II

- * Подружжя Фернандо II Арагонського та Ізабелль I Кастильської відіграло неабияку роль в історії Іспанії. За їх правління відбулося завершення Реконкісти, об'єднання країни та відкриття Америки. І все це сталося в 1492 році!
  - * Для зміцнення своєї влади подружжя:
    - * реорганізувало армію,
    - * укріпило державний апарат;
    - * зруйнувало замки непокірних дворян;
    - * реформувало фінансову систему;
    - * сприяло розвитку міст.
- в Іспанії було утворено **інквізицію**— церковний суд.